

Yhdessä!

Tutkimukseen kuuluu itsenäinen, välillä yksinäinenkin ajatus- ja kirjoitustyö aineistojen ja tulkin-tojen parissa. Hyvin tärkeää on silti myös keskustelu ja ajatustenvaihto. Lehdet tarjoavat virallisen viestintäkanavan, mutta arkisina hetkinä kahvihuonekeskustelut, sähköposti ja sosiaalinen media ovat korvaamaton tuki. Kun moni käytännössä viettää työpäivänsä arkistossa, kotitoimistolla tai muuten erillään työyhteisöstä, sähköinen viestintä on sitäkin tärkeämpää.

Uudet viestintäkeinot tekevät yhteydenpidosta nopeaa ja vaivatonta. Yksittäinen huomio on helppo esittää vaikkapa facebookissa ja seurailla, millaisia ajatuksia joku lähdesitaatti, tutkimustulos tai käytännön havainto muissa herättää. Ajatustenvaihto sujuu usein mutkattomasti ja kollegiaalisesti myös yli kansallisten rajojen. Yhdistävä tekijä, mielenkiinto tiettyyn aiheeseen ja aikakauteen, ohittaa kansalliset rajat ja virkahierarkiat, kun ideoita pallorellaan maanosien välillä. Avoin tiede ja tieteen avoimuus eivät ole vain uusi, julkaisualustoihin liittyvä tavoite, vaan juonne, joka on jo pitkään kuulunut hyvään tieteelliseen yhteistyöhön.

Uusien teknologioiden ansiosta viestinnän vaivattomuus voidaan tuoda myös opetukseen. Kun opiskelijat kurssilla esittivät kysymyksiä lukemastaan tutkimuksesta, otin sosiaalisen median kautta spontaanisti yhteyden käsitellyn artikkelin kirjoittajaan. Saman kurssitapaamisen aikana saimme häneltä vastausviestin, jossa opiskelijoita kiitettiin tarkkaavaisista havainnoista. Viestit antavat opiskelijoille myös mallia siitä, miten asiantuntijat tekevät yhteistyötä. Tämä yhteistyö ja yhteisöllisyys on yksi tärkeä ja vaikeasti tavoitettava osa asiantuntijaksi kehittymistä, kuten Arja Virta, Marjaana Puur-

tingin ja Kalle Pihlainen tuovat esiin tässä numerossa.

Vaikka uudet viestintäkeinot muuttavat tieteellistä työtä ja opetusta joiltakin osin, olisi järjetöntä vaatia, että kaikkien on oltava läsnä sosiaalisessa mediassa tai että kaikkien olisi käytettävä juuri samoja välineitä tutkimuksessa ja opetuksessa. Poliittisista keskusteluista saa usein vaikutelman, että tietty teknologinen ratkaisu on avain onneen esimerkiksi koululuokassa, julkaisumaailmassa tai yliopistolla. Käytännön tekijät tietävät, että näin ei ole. Käsiteltävät kysymykset, osanottajien lähtötaso ja tarpeet vaihtelevat. Liitutaulu, twitter-tili, luento ja ”digikeinoin laajennettu todellisuus” voivat palvella oppimista toistensa sijasta tai rinnakkain. Eikä mikään yksittäinen opetuskeino korvaa sitä lisäenergiaa, jonka opetustilanne saa, kun asiastaan innostunut opettaja vetää opiskelijat mukaansa.

Tämä *Historiallisen Aikakauskirjan* numero käsittelee historian opetusta ja oppimista monista eri näkökulmista ja monilla eri tasoilla. Artikkelit nostavat esiin erilaisia ongelmia ja monenlaisia ratkaisuja. Lukijalle tarjotaan taustoitusta siihen, miten erilaisista lähtökohdista voidaan päätyä kannattamaan opetuksen kaanonin tai ilmiöpohjaista oppimista. Lyhyet artikkelit tarjoavat esimerkkejä siitä, millaisia keinoja koulun arjessa on nähty ja millaisia tuloksia niistä on saatu.

Artikkeleissa tulee eri tavoin esiin myös yhteistyön ja työnjaon merkitys. Kukaan yksittäinen tutkija tai opettaja ei ehdi selvittää tai toteuttaa kaikkia mahdollisia opetusratkaisuja. Kukaan yksittäinen oppija ei jaksa omaksua kaikkea maailman tietoa eikä innostua kaikista

uusista ratkaisuista. Opetus, kuten muikin asi-
antuntijatyö, on usein parhaimmillaan, kun
töitä ja ideoita jaetaan tasapuolisesti ja kaikkien
eduksi. On tärkeää, että historianopetustakin
suunnitellaan ja kehitetään yhdessä, tiede- ja
koulumaailman vuoropuheluna, eri menetelmiä
yhdistäen.

* * *

Ei HAik-numeroa ilman pientä uudistusta: tässä
numerossa ilmestyy ensimmäinen vertaisar-
vioitu katsausartikkeli. Aiempina vuosikymme-
ninä aikakauskirjassa on ilmestynyt artikkeleita,
joissa on laajasti tarkasteltu tietyn tutkimusai-
heen taustaa tai ajankohtaista keskustelua. Kun
tieteellisen julkaisemisen vaatimukset ovat
muuttuneet, tällaiset analyysit ovat jääneet
vähemmistöön. ”Suuren maailman tyyliä” nou-
dattava artikkelityyppi tuo toivottavasti lisää
näitä laajempiakin näkökulmia.

ANU LAHTINEN
anulah@utu.fi | anu.z.lahtinen@helsinki.fi

HAikin historian pedagogisen teemanumeron toimittajia vieraineen on tavattavissa Helsingin kirjamesseilla 27–30.10.2016.

torstaina 15.30–15.55, lauantaina 14.30–14.55
ja sunnuntaina 11.30–11.55.

Töölön yhteiskoulun oppilas 1970-luvulta. Kuvaaja: Lauri Pietarinen. Kuva: G38696. Lähde: Helsingin kaupunginmuseo.

